

[Mimi Jakobsen]

Begrundelsen for denne forespørgsel er, at vi ikke må slippe Afrika af syne, heller ikke når billederne af børnene fra Somalia bliver afløst af nogle andre.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det er kun en halv snes dage siden, vi havde en generel udenrigspolitisk debat i Tinget. Da blev den brede enighed om dansk udenrigspolitik på ny bekræftet, og debatten mandede ud i en dagsorden, som fastslog, at der efter afslutningen af den kolde krig er brug for en styrkelse af det internationale samarbejde og af Danmarks deltagelse heri. Men der er ingen tvivl om, at den udvikling, der tegner sig i Afrika, er en selvstændig debat værd, og derfor er det et godt initiativ, CD har taget.

Mange af Folketingets medlemmer har i de seneste måneder kunnet danne sig et førstehåndsindtryk af situationen i Afrika. Udenrigsudvalget har besøgt Zimbabwe og Uganda i sidste måned, statsrevisorerne var i Egypten og Uganda i august, og herudover er der en del medlemmer, som har været internationale valgobservatører eller har besøgt forskellige brændpunkter i Afrika på opfordring af private hjælpeorganisationer.

Jeg havde selv tidligere på året lejlighed til at besøge nogle af vore afrikanske program-samarbejdslande: Kenya, Uganda, Benin og Ghana. Senere på året var jeg i Sydafrika og i september med EF-trojkaen i Somalia, og som også fru Mimi Jakobsen sagde for lidt siden, er det uundgåeligt, at det er de akutte katastrofesituationer, der gør det største og dybeste indtryk. Både i det østlige og i det sydlige Afrika er man ramt af tørke i et omfang, som vi ikke har kendt tidligere i de efterhånden mange år, hvor klimaforholdene er blevet registreret, og den udbredte tørke har gjort det nødvendigt med en storstilet nødhjælpsindsats med fødevarerforsyninger, der ofte bliver bragt frem under meget vanskelige vilkår, og med etablering af nød vandforsyningsprogrammer i store områder. Resultatet af de private hjælpeorganisationers indsamling herhjemme, »Afrika med dit bidrag«, har vist, at der er en stærk folkelig opbakning i Danmark bag denne nødhjælpsindsats, men nøden i Afrika klarer ikke med nødhjælp alene; der må en langsigtet udviklingsindsats til, hvor de afrikanske lande gen-

nem økonomiske og politiske reformer selv trækker langt det meste af læsset, men hvor de vestlige lande samtidig støtter reformprocesserne med udviklingsbistand og gennem en liberalisering af verdenshandelen.

Afrika er et kontinent i krise. Det ene tiår har afløst det andet som tabt for Afrika, og der er mange årsager til, at det er gået, som det er, bl.a. en række ydre forhold. De afrikanske lande har traditionelt været råvareproducenter, og langt størstedelen af deres eksport består af sådanne produkter. Det har gjort de afrikanske landes økonomier yderst sårbare over for fald i råvarepriserne, sådan som vi har set det i de senere år som følge af den generelle afmatning af verdensøkonomien, og det har været med til at øge de afrikanske landes udlandsgæld, som nu overstiger landenes samlede nationalprodukt med omkring 174 mia. dollars. Nogle lande har en gæld på både to og tre gange deres nationalprodukt, og det gør jo enhver tanke om tilbagebetaling helt illusorisk; selv om renter og afdrag bliver betalt, bliver gældsproblemet ikke løst, men bare skubbet ud i fremtiden.

Den stigende protektionisme i mange industrilande har også gjort det vanskeligere at eksportere sig ud af krisen, men netop for Afrika er handelshindringer ikke i sig selv det største problem. Rent faktisk giver EF's Lomékonvention på de allerfleste områder en begunstiget markedsadgang for de afrikanske lande på deres traditionelt vigtigste marked, nemlig Vesteuropa, og det betyder også, at den generelle handelsliberalisering, der vil blive en konsekvens af en succesfuld afslutning på de GATT-forhandlinger, der føres for øjeblikket, ikke på kortere sigt vil få den store betydning for Afrika. Man kan sige, at modsat hvad tilfældet er for Asien – især selvfølgelig landene i Sydøstasien – og Latinamerika, kan et positivt resultat af GATT-forhandlingerne ikke få den store betydning for Afrika, men de ydre vilkår er kun en del af forklaringen; der er også en række indre forhold, der nok spiller mindst lige så afgørende ind. Afrika har været præget af mange militære konflikter, af krige og borgerkrige – Sydafrikas tidligere destabiliseringspolitik over for nabolandene er ét eksempel – mange af konflikterne er udsprunget af etniske eller stammemæssige forhold, og mange har været både langvarige, blodige og ødelæggende for den økonomiske og sociale udvikling.